

ULUSLARARASI YAYINLARDA NİTELİK: BAZI SPOR BİLİMLERİ DERGİLERİNE TÜRKİYE'DEN GÖNDERİLEN ARAŞTIRMALARIN NİTELİĞİ

Semiyha DOLAŞIR TUNCEL¹

Geliş Tarihi: 07.01.2008

Kabul Tarihi: 28.04.2008

ÖZET

Bu çalışmanın amacı spor bilimleri alanında uluslararası bilimsel dergilere Türkiye'deki Türk spor bilimcileri tarafından gönderilen yayınların niteliklerini dergi editörleri bakış açısıyla incelemek ve bu inceleme sonunda uluslararası yayın yapmada eksik olan noktaları belirlemektir. Bu amaçla araştırmacı tarafından spor bilimleri indeksinde yer alan dergi editörlerine gönderilmek üzere beş tane açık uçlu sorudan oluşan bir araç hazırlanmış ve elektronik ortamda rasgele belirlenmiş sekiz editöre gönderilmiştir. Elde edilen veriler nitel veri çözümleme yöntemi ile açıklanmıştır. Araştırma sonucunda editörler gönderilen yayınların çoğunda İngilizcenin yetersiz olduğunu ve araştırmaların amaçlarının ve buna bağlı veri elde etme yöntemlerinin açık ve net bir şekilde belirlenemediğini belirtmişlerdir. Bu sorunların giderilmesi için de editörler ana dili İngilizce olan çalışma arkadaşı edinilmesini ve çok sayıda uluslararası yayın okunmasını önermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Spor bilimleri, Uluslararası yayın, Yayın niteliği

QUALITY OF INTERNATIONAL PUBLICATIONS: QUALITY OF MANUSCRIPTS SENT TO SPORTS SCIENCE JOURNALS

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the quality of the manuscripts sent to sports science journals by Turkish sports scientists in Turkey from the viewpoints of the editors and to determine the drawbacks of these manuscripts. The questionnaire made up of five essay type questions was designed for this purpose and sent to randomly selected eight journal editors placed in sports science index by e-mails. The obtained data was analyzed by qualitative research method. At the end of the research the editors stated that researches had problems with English and they were not able to state their study purpose and method clearly. The editors suggested that the researchers have a native English speaking friend and read a great number of international manuscripts.

Key Words: Sports science, International publication, Quality of manuscript

GİRİŞ

Bilindiği gibi üniversitelerin temel amaçlarından birisi de bilimsel araştırmalar yapmak ve bu araştırmaların sonuçlarını ulusal ve uluslararası platformlarda paylaşmaktır. Hakemli bilimsel dergiler bu platformların en önemlilerinden biridir. Araştırmacılar tarafından bilimsel yöntemlerle gerçekleştirilen araştırmalar söz konusu dergilerde yayımlanmaktadır.

Bilindiği gibi ülkemizde doçentliğe başvuru koşulu olarak öncelikle Yükseköğretim Kurulu, daha sonraları da çeşitli Üniversitelerimiz öğretim üyeliğine yükseltilmeye uluslararası hakemli bilimsel dergilerde yayın yapmayı zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluk uluslararası hakemli bilimsel dergilerde yayın yapma sayılarının artmasını sağlamaktadır. Ancak bu süreç (makalenin yayımlanma süreci) hiç de kolay olmamakta ve uzun zaman almaktadır. Araştırmaların sistematik bir denetim sürecinden geçerek kamuoyu ile paylaşılmasında dergi editörlerine önemli görevler düşmektedir. Çünkü önerilen makalenin yayımlanması ile ilgili ilk ve en önemli kararı editör vermektedir (1). Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı, spor bilimleri alanında uluslararası bilimsel dergilere Türk spor bilimcileri tarafından gönderilen yayınların niteliklerini dergi editörleri bakış açısıyla incelemek ve bu inceleme sonunda uluslararası yayın yapmada eksik olan noktaları belirlemektir.

¹ Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmacı tarafından spor bilimleri indeksinde (Science Citation Index Expanded-Sport Science) yer alan dergi editörlerine gönderilmek üzere beş tane açık uçlu sorudan oluşan bir araç hazırlanmış ve elektronik ortamda ve rasgele belirlenmiş sekiz editöre gönderilmiştir (Tablo 1). Elde edilen veriler nitel veri çözümlene yöntemi ile açıklanmıştır.

Tablo 1. Araştırma Sorularının Gönderildiği Editörler ve Yanıt Durumları

Dergi Adı	Editör	Yanıt Durumu
ACSMS Health and Fitness	Edward T. Hawley	Türkiyeden Araştırma alınmadı
British Journal of Sports Medicine	Poul McCrory	
Journal of Athletic Training	Christopher D. Ingersoll	
Journal of Sport Management	Lucie Thibault	Yanıtladı
Journal of Teaching in P.E.	Melinda Solmon	
Sport Psychologist	Ian Maynard	
Sociology of Sport Journal	Annelies Knoppers	Yanıtladı
Sport Education and Society	John Evans	

Editörlerin çoğunluğundan yanıt gelmemiş, ancak iki editör soruları ayrıntılı olarak yanıtlamıştır. Bu nedenle editörlerin temsil gücü sınırlıdır. Bununla birlikte bir editör ise dergilerine Türk araştırmacılardan her hangi bir yayın gelmediğini ve bu nedenle soruları yanıtlamayacağını belirtmiştir.

Editörlerden yanıtlamaları istenen açık uçlu sorular şunlardır:

1. Türk araştırmacılar tarafından gönderilen makalelerin nitelikleri ile ilgili ne söyleyebilirsiniz?
2. Makalelerin özellikle hangi bölümlerinde problemler yaşanmaktadır?
3. Makalelerin en önemli problemi nedir?
4. Bir makaleyi uluslararası yayın yapan en önemli noktası nedir?
5. Türk araştırmacılara önerileriniz nelerdir?

BULGULAR

Türk araştırmacılar tarafından gönderilen makalelerin niteliklerine ilişkin editörler; deneysel araştırmalara fazla yer verilmediğini, anadilin İngilizce olmamasından kaynaklı akıcı bir anlatımın olmadığını ve araştırma amacının net bir şekilde ortaya konmadığına bağlı araştırmanın niteliğinin düştüğünü ve araştırmayı anlamakta zorluk çektiklerini belirtmişlerdir (soru 1). Tıpkı editörler gibi Yüksek Öğretim Kurulu da (YÖK), Üniversitelerde görev yapan öğretim üyelerince hazırlanan bilimsel makalelerdeki nitelik sorununu kabul etmiştir. YÖK tarafından Cumhurbaşkanlığı makamına sunulan Yükseköğretim Stratejisi Raporu'nda, uluslararası yayın endekslerine Türkiye'den giren yayın sayısının arttığı, ancak bu yayınlara yapılan atıf sayısında düşüş yaşandığı belirtilmiştir (2).

Makalelerin özellikle hangi bölümlerinde sıkıntı olduğuna ilişkin soruya editörler; veri elde etme ve verilerin analizi sürecinin yöntem kısmında anlaşılır bir biçimde verilmediğini, çoğu zaman araştırma amacını/sorularını yanıtlayacak uygun yöntemin kullanılmadığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte bazı araştırmaların da dergi misyonu ile bağdaşmadığını da vurgulamışlardır (soru 2).

Editörler makalelerin en önemli probleminin uluslararası literatüre katkı sağlayacak yenilikte olmadığını belirterek, bir uluslararası yayının en önemli özelliğinin de bu olduğunu vurgulamışlardır: Var olan teorik çerçeveye yeni bir katkı sağlamak (soru 3-4).

Türk araştırmacılara önerileriniz nedir şeklindeki son soruyu editörler; "araştırmanın doğasını anlamak için çok sayıda yabancı makale okumak, ilgili literatürü sürekli takip etmek, Türk sporundaki süreçlerin anlatımının yanında teorik çerçeveye katkı sağlayacak araştırmalar yapmak ve anadili İngilizce olan bir çalışma arkadaşı edinmek" şeklinde yanıtlamışlardır (soru 5).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma bulguları şunu göstermektedir ki; uluslararası yayın yapmakta Türk araştırmacılarının önündeki en büyük sorun yabancı dile yeterince hâkim olmamak ve alana yenilik katacak araştırmaları yapamamaktır. Bu iki neden birbirini beslemekte; yabancı dildeki yetersizlik alanla ilgili uluslararası literatürü izleyememeyi ve dolayısıyla alana yenilik katacak araştırmaların da yapılmasını güçleştirmektedir. Oklun (3), tarafından yapılan çalışmada da uluslararası bilimsel

dergilerde yayın yapmanın önündeki en önemli iki sorunun dil yetersizliği ve güncelliğini yitirmiş araştırma konuları olduğu görülmektedir. İyi düzeyde yabancı dil bilmenin yanı sıra yabancı dili bilimsel bir üslupla kullanmamak da önemli bir eksikliklerdir.

Bununla birlikte bilimsel araştırma yöntemlerine yeterince hâkim olmamak da önemli bir sorundur. Araştırma amaçlarının net bir şekilde ortaya konmaması ve amaca uygun yöntemlerin belirlenmesi, araştırmaların niteliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Ulusal dergi editörlerimizle gerçekleştirilen bir çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Editörler; araştırmanın problem cümlesinin tanımlanmasında ve bu probleme göre uygun yöntemin oluşturulmasında sorunlar olduğunu belirtmişlerdir (4).

Temsil gücü sınırlı olmakla birlikte iki editörden elde edilen ayrıntılı yanıtlarla şekillenen araştırma sonuçları dikkate alındığında uluslararası hakemli bilimsel dergilerde yayın yapma sürecini olumlu etkileyecek şu öneriler geliştirilebilir;

- Yabancı dili ve yabancı dili bilimsel bir üslupla kullanmayı geliştirmek,
- Çok sayıda yabancı dilde basılmış makale okumak ve literatürü takip etmek,
- Araştırma yöntem bilgisini geliştirmek,
- Türk sporundaki süreçleri temel alan araştırmalardan ziyade teorik çerçeveye katkı sağlayacak araştırmalar planlamak,
- Ana dili İngilizce olan çalışma arkadaşı edinmek.

KAYNAKLAR

1. **Kozak, N.**, " Türkiye'de ve Dünyada Dergi Editörlüğü ve Hakemlik Sistemi", Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık I. Ulusal Kurultay Bildirgeleri, (Editör, Kasım Karakütük), s. 53-62, 2006
2. **Anonim.**, "Yök'ten Acı İtiraf: Bilimsel Makale Sayısı Artıyor; Ancak Niteliği Azalıyor", Erişim Tarihi: 25. Aralık 2007 Web: (www.onsayfa.com)
3. **Okun, S.**, " Eğitim İle İlgili Uluslararası Bilimsel Dergilerde Yayın Yapma", Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık I. Ulusal Kurultay Bildirgeleri, (Editör, Kasım Karakütük), s. 43-47, 2006
4. **Büyüköztürk, Ş, Kutlu, Ö.**, " Sosyal Bilim Araştırmalarında Yöntem Sorunu", Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık I. Ulusal Kurultay Bildirgeleri, (Editör, Kasım Karakütük), s. 113-122, 2006